

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1925 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om förnyad utredning
angående inrättande av en hovrätt för de fyra nordligaste
länen.*

Första lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 136 i första kammaren av herr *Luterkort*, och nr 232 i andra kammaren av herrar *Västberg* och *Vennerström*.

I motionerna, vilka äro likalydande, har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa förnyad utredning angående inrättande av en särskild hovrätt för de fyra nordligaste länen samt för 1926 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

I anledning av förevarande motioner vill utskottet i korthet erinra om den behandling, som under de senaste åren ägnats frågan om inrättande av en hovrätt för de fyra nordligaste länen.

Historik.

Vid 1921 års riksdag väcktes i båda kamrarna motioner, vari hemställdes om utredning rörande inrättande av en sådan hovrätt. I utlåtande nr 6 framhöll sammansatta stats- och första lagutskottet, efter att hava i ärendet inhämtat processkommissionens yttrande, att hänsynen till en blivande rättegångsreform icke lade hinder i vägen för inrättande av den ifrågasatta hovrätten. Då det måste möta stora svårigheter att på ett tillfredsställande sätt administrera ett verk av Svea hovrätts storlek och redan på denna grund en delning av nämnda hovrätt syntes nödvändig, ansåge sig utskottet sakna anledning ingå på en närmare prövning av de skäl, som i övrigt anförts till stöd för den ifrågasatta åtgärden. Utskottet hemställde därför, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 9 saml. 1 avd. 11 häft. (Nr 14)

Maj:t måtte taga under omprövning frågan om inrättande av en särskild hovrätt för de fyra nordligaste länen samt, efter verkställd utredning, för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

I proposition nr 108 vid 1922 års riksdag framlade därefter Kungl. Maj:t förslag till de lagändringar, som nödvändiggjordes däray, att en hovrätt med angivna domsområde å tid, som Kungl. Maj:t bestämde, skulle inrättas i Härnösand. I anslutning till denna proposition yrkades i väckta motioner bland annat, att jämväl Sundsvall och Umeå skulle ifrågakomma såsom förläggningsorter. Sammansatta stats- och första lagutskottet anförde i utlåtande nr 6, att riksdagen visserligen år 1921 i princip uttalat sig för inrättande av en hovrätt i Norrland redan före genomförandet av en blivande rättegångsreform, men att utskottet funne den förebragta utredningen såväl beträffande hovrättens förläggning som i fråga om kostnaderna icke så fullständig, att utskottet då kunde taga ställning till den föreliggande frågan. Med anledning därav hemställde utskottet, att riksdagen, med avslag å propositionen, måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa förnyad utredning av frågan och därvid särskilt låta utföra beräkning av de kostnader för statsverket, som genom ett inrättande av en hovrätt i Härnösand eller å annan plats kunde för- anledas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen gäve anledning. Utskottets hemställan blev av riksdagen bifallen.

Sedan den av riksdagen sålunda begärda utredningen slutförts, föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 120 1923 års riksdag att antaga vissa av den nya hovrättens inrättande betingade lagändringar, varjämte Kungl. Maj:t i proposition nr 121 vid samma riksdag äskade ett anslag under budget- året 1923—1924 för beredande av lokaler till denna hovrätt, vars förläggningsort skulle vara Härnösand. I anslutning till sistnämnda proposition väcktes motioner, i vilka bland annat yrkades, dels att hovrätten skulle förläggas till Umeå, dels att densamma provisoriskt skulle till förläggnings- ort erhålla Sundsvall. Sammansatta stats- och första lagutskottet tillstyrkte i utlåtande nr 4 den förra och i utlåtande nr 5 den senare proposi- tionen. I fråga om förläggningsorten ansåg utskottet, att de städer, som borde ifrågakomma, vore Umeå, Härnösand och Sundsvall. Av dessa borde Härnösand enligt utskottets mening stå tillbaka för de båda andra. Att avgöra vilken av dessa, som skulle väljas, ansåg utskottet böra till- komma Kungl. Maj:t. För egen del fann utskottet likväl uppenbart, att övertvägande skäl talade för en förläggning till Umeå.

Utskottets hemställanden biföllos av andra kammaren, dock i fråga om utlåtandet nr 5 med sådan ändring av motiveringen, att Kungl. Maj:t skulle äga frihet att utan föregående bundenhet efter förnyad prövning välja den plats, som därvid befunnnes vara den bästa. I första kammaren blev utskottets hemställan i utlåtande nr 4 avslagen med 84 röster mot

37. Såsom följd därav avslogs därefter utan votering utskottets hemställan i utlåtande nr 5. Frågan om inrättande av en hovrätt för de fyra nordligaste länen hade sålunda förfallit.

Av vad ovan anförts framgår, att Kungl. Maj:t på riksdagens begäran så nyligen som till 1923 års riksdag framlagt utredning angående inrättande av en hovrätt för de fyra nordligaste länen. Såsom motionärerna själva framhålla, hade denna utredning verkstälts i full överensstämmelse med av riksdagen tidigare angivna riktlinjer. Då en fullständig utredning sålunda redan föreligger och motionärerna icke anfört några sedermera tillkomna omständigheter, som skulle kunna motivera en begäran från riksdagens sida om en förnyad utredning av samma fråga, har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka motionerna.

Utskottet.

Utskottet får följaktligen hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 mars 1925.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Hederstierna, Jacob Larsson,* Lyberg,* Klefbeck, Johan Carlsson, P. E. A. Jonsson och Ernst Svenson;

från andra kammaren: herrar Lindqvist i Halmstad, af Ekenstam, Lindley, Leo, Jansson i Edsbäcken, Söderberg, Johansson i Brånalt* och Christenson i Södertälje.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.